



انجمن مدیران صنایع

گزارش کارشناسی بررسی مسائل و مشکلات کارفرمایان با سازمان تامین اجتماعی (نگارش اول)

**گزارش کارشناسی بررسی مسائل و مشکلات کارفرمایان با سازمان تامین اجتماعی
(بر مبنای دیدگاه‌های تشکل‌های کارفرمایی و مدیران صنایع و نگاه‌ها اقتصادی)
بررسی و تدوین: کمیته روابط کار و تامین اجتماعی انجمن مدیران صنایع**

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
مقدمه	۱
چکیده	۲
مهمترین عوامل بروز مشکل در تعامل کسب و کار با سازمان تامین اجتماعی	۳
مهمترین عوامل بروز مشکلات:	۴
راهکارهای پیشنهادی	۵
نتیجه‌گیری	۶
فهرست منابع:	۷

مقدمه

انجمن مدیران صنایع که در سال ۱۳۵۸ با همت گروهی از مدیران صنعت شکل گرفت، مهمترین هدف و فعالیت خود را شناساندن نقش صنعت در توسعه اقتصادی، معرفی مدیریت صنعتی در فرآیند تولید و کمک به صنعتی شدن کشور از طریق تقویت فرهنگ کارآفرینی، اعتلای صنعت، صیانت از نهادهای صنعتی، تقویت مدیریت علمی، تشویق سرمایه‌گذاری در صنعت، گسترش روابط صنعتی با دیگر کشورها و جذب فناوری مورد نیاز در جهت توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور تعریف کرد.

انجمن از همان آغاز فعالیت گسرنده‌ای را به منظور تحقق هدف‌ها، برنامه‌ها و وظایف خود، از طریق برقراری ارتباط و همکاری با پژوهشگران و کارشناسان و برخورداری از مشارکت‌جویی مدیران صنعت در دستور کار قرار داد و یکی از محوری‌ترین اقدامات را در مطالعه و احصاء چالش‌ها، مشکلات و تهیه نیازهای صنعت متمرکز نمود که حاصل آن تهیه و تدوین ده‌ها گزارش کارشناسی در زمینه مسائل و مشکلات صنعت و انعکاس آن به مراجع تصمیم‌گیری بود تا بر اساس آن بتواند در تصمیم‌گیری‌های سازمان‌ها و نهادهای دولتی، باور اجتماعی برای کار جمعی و تغییر قوانین و مقررات موثر باشد.

در این راستا با توجه به اینکه امروزه، مشکلات بیمه تامین اجتماعی در حوزه کارفرمایی به شدت بر فضای کسب و کار و فعالیت بنگاه‌های اقتصادی تاثیر گذاشته است، وظیفه و رسالت سازمانی انجمن ایجاب می‌کرد که در این خصوص ورود یافته و اقدام لازم را به عمل آورد. البته اگرچه باید اذعان نمود که تعدادی از تشکلهای مختلف کارفرمایی نیز در این زمینه گزارش و مکاتباتی را به عمل آورده‌اند و نتایجی هم کسب نموده‌اند، اما به نظر می‌رسد با توجه به استمرار برخی مشکلات در این حوزه و نیز فرهنگ حاکم بر سازمان‌های دولتی که معمولاً به راحتی تن به تغییر نمی‌دهند، بنابراین تکرار در بیان مشکلات می‌تواند یکی از استراتژی‌های موثر تشکلهای مرتبط باشد تا بتوان با تکیه بر حرکت جمعی، مشکلات جامعه صنعت ایران را به گوش مسئولین و سازمان‌های دولتی رساند.

با توجه به آنچه عنوان شد. این مجموعه حاصل ساعت‌ها کار کارشناسی انجمن مدیران صنایع در قالب نشست‌های هیات مدیره و نیز کمیته روابط کار و تامین اجتماعی آن می‌باشد که بر اساس جلسات مختلف با صاحب‌نظران از هر دو طرف (کارشناسان بیمه تامین اجتماعی و کارفرمایان)، اعضاء کمیته، جمع‌آوری مصاحبه کارآفرینان و مدیران بنگاه‌های اقتصادی، جمع‌بندی مشکلات مطرح در مکاتبات تشکلهای مختلف با سازمان تامین اجتماعی و به سایر مراجع و نیز کسب نظرات اعضاء انجمن مدیران صنایع به صورت سند حاضر منتشر می‌شود.

چکیده

سازمان تامین اجتماعی در راستای اصل (۲۸) قانون اساسی، به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی بین نسلی، با هویت اجتماعی - اقتصادی در یک گستره عمومی، جامع ترین و محوری ترین ارائه دهنده حمایت های قانونی تامین اجتماعی مبتنی بر اصول بیمه های اجتماعی به شمار می رود، که به صورت مستقل بر اصل سه جانبه گرایی کارگر، کارفرما و دولت اتکا دارد و مهم ترین رکن نظام تامین اجتماعی در ایران محسوب می شود. سازمان تامین اجتماعی با هدف تأمین امنیت اقتصادی و اجتماعی افراد در برابر خطرات و مشکلات مختلف مانند بیکاری، بیماری، از کار افتادگی و بازنشستگی تأسیس شده است. این سازمان به عنوان یک نهاد عمومی و غیردولتی با بهره برداری از منابع مالی ناشی از حق بیمه های پرداختی توسط بیمه شدگان و کارفرمایان، خدمات و مزایای مختلفی را به مشمولان خود ارائه می دهد. سازمان تأمین اجتماعی به لحاظ ماهیت تعهدات و خدمات، سازمان چندجانبه فرابخشی است که با پرداخت حق بیمه کارفرمایان، کارگران و دولت تأمین مالی می شود که البته کارفرمایان با پرداخت بخش چشمگیری از حق بیمه ها، نقش اساسی در اداره صندوق تأمین اجتماعی و ایجاد امنیت اقتصادی، شغلی و روانی برای نیروهای مولد دارند. بر این اساس کسب رضایت مندی و رفع مشکلات و مسائل این دسته از افراد برای سازمانی که بیشترین منبع دارایی اش را متعلق به آنان می داند، امری ضروری است سازمان تأمین اجتماعی به عنوان یک نهاد بیمه اجتماعی بر اصل «سه جانبه گرایی» مبتنی است. نقض این اصل علاوه بر بی اثر کردن سازوکار گفتگوی اجتماعی میان کارگر - کارفرما که می تواند تنش بین آنها را تخفیف دهد، زمینه به حاشیه رفتن سیاست گذاری های حافظ منافع کارگران و کارفرمایان را نیز افزایش می دهد. اگرچه سازمان به دلیل قوانین حمایت کننده موجود از ابزار متعددی در برابر دو کنشگر اصلی کارگر و کارفرما برخوردار است، با این حال در بیشتر مواقع مواجهه سازمان به ضرر کارفرمایان است. این در حالی است که رفتار اقتصادی بنگاه ها و کارفرمایان نیز تأثیر بسیاری بر درآمدهای سازمان دارد. با توجه به تأثیرات سوء این رفتارها تاکنون نشست ها و گردهمایی های زیادی بین سازمان تأمین اجتماعی و فعالان کسب و کار و نهادهای نمایندگی کارفرمایان با هدف رفع تعارضات و گفتمان واحد در مراکز تصمیم گیری برگزار شده و نتایج ارزشمندی نیز از این رهگذر حاصل شده است. اما به نظر می رسد تعارض منافع بین سازمان تأمین اجتماعی و فعالان کسب و کار همچنان پابرجاست و شاید نتوان نقطه خاتمه ای برای آن متصور بود. گزارش حاضر به دنبال احصاء عمده ترین مسائل کارفرمایان بخش خصوصی و فعالان کسب و کار در مراجعه و مواجهه با سازمان تأمین اجتماعی از منظر شرکای اجتماعی است. در این بررسی برای دستیابی به داده های دقیق تر کوشش شده تا منابع متنوعی بررسی شود و اسناد و آمارهای رسمی، مصاحبه انجام شده کارفرمایان یا تشکلهای کارفرمایی در این خصوص، مشاهدات میدانی، بخشنامه ها، قوانین و مقررات، مستندات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مورد توجه قرار گرفته است.

مهمترین عوامل بروز مشکل در تعامل کسب و کار با سازمان تأمین اجتماعی

به جرات می‌توان گفت مشکلات بیمه‌ای کارفرمایان یکی از محوری‌ترین معضل محیط کسب و کار محسوب می‌شود. این مسائل در قیاس با مشکلات مربوط به سازمان امور مالیاتی، یا مسائل شهرداری، بهداشت محیط، استاندارد، محیط زیست و ... بیشتر جلوه می‌کند. اگرچه مشکلات بیمه تأمین اجتماعی از گستردگی، تعدد و تنوع برخوردار است اما تعدادی از این مشکلات به عنوان مهمترین آنها محسوب می‌شود. جمع‌بندی اولیه ان مشکلات را می‌توان در جدول زیر خلاصه کرد:

جدول (۱) مهمترین مشکلات بیمه‌ای محیط کسب و کار

مشکل محوری	ابعاد مشکل
مشکلات مربوط به ثبت کارگاه و ارسال لیست	- زمان‌بر بودن تشکیل پرونده، اخذ کد کارگاهی و ثبت‌نام کارگران در سازمان تأمین اجتماعی - سلیقه‌ای عمل کردن کارکنان شعبه و ناآگاهی از مقررات یا بد عمل کردن به مقررات - همزمان نمودن بارگذاری لیست بیمه با پرداخت حق بیمه ظرف همان روز در حالی که مطابق ماده (۳۹) قانون تأمین اجتماعی کارفرما مکلف به پرداخت تا آخرین روز ماه بعد می‌باشد.
مشکلات مرتبط به ارائه صورت مزد بیمه	- لزوم مراجعه حضوری کارفرما (یا نماینده وی) به شعبه برای دریافت نام کاربری و رمز عبور جهت ورود به سامانه ارسال لیست حق بیمه به‌ویژه برای شرکت‌های پیمانکاری - عدم تأیید لیست ارسالی از طرف سامانه به دلیل به‌روز نبودن بانک اطلاعاتی سازمان تأمین اجتماعی درخصوص اطلاعات هویتی بیمه‌شدگان - عدم اعلام خطای محاسبه حق بیمه در زمان ارسال لیست و اعلام بدهی بعد از ۶ ماه - عدم امکان اصلاح، ویرایش یا حذف لیست ارسالی در صورت بروز خطا از طرف کاربر - عدم طراحی مناسب سامانه، عدم سهولت کار با برنامه و بالا بودن امکان خطای کاربر در تنظیم لیست حق بیمه - ضرورت حضور فیزیکی جهت نام‌نویسی از کارکنان شرکت یا پروژه بعد از ثبت کارگاه
ضعف وحدت رویه و شفافیت در محاسبه نرخ حق بیمه قراردادهای پیمانکاری	- برخورد سلیقه‌ای در مسائل مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور و مشمول شدن کارگاه به پرداخت حق بیمه بیشتر توسط کارفرما - اعمال ضریب حق بیمه برای قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی - محاسبه حق بیمه برای مجوزها و نظارت سازمان‌ها (در صورتی که این موارد از پرداخت حق بیمه معاف هستند) - ضعف و عدم شفافیت قوانین مربوط به بخشودگی حق بیمه برای برخی کارآفرینان - پیچیده بودن فرایند محاسباتی - چالش‌های مربوط به نرم‌افزار محاسبه حق بیمه و افزایش دستمزد در سایر سطوح مزدی بدون توجه به توافق کارگر و کارفرما - متفاوت بودن شرایط و ضرایب محاسبه حق بیمه پیمانکاران و قراردادهای مختلف ساخت، پیمانکاری، نصب، پژوهشی و ... - مشکل پیش آمده ناشی از اصلاح بند (۲ - ۱۴) چهارمین اطلاعیه بخشنامه تنقیح و تلخیص ضوابط بیمه‌ای مقاطعه‌کاران با افزودن جمله «در سال دوره اجرای قرارداد فاقد بده قطعی باشد» سبب بروز مشکل بر واحدهای اقتصادی که بدهی خود را تقسیط و وضعیت آن را با شعبه مشخص و ضمانت‌نامه پرداخت اقساط را هم تحویل شعبه داده‌اند موجب امتناع از صدور مقاصص حساب می‌شود.



مشکل محوری	ابعاد مشکل
مشکلات مربوط به بازرسی از دفاتر	- دفعات زیاد بازرسی از کارگاه‌ها توسط مأموران سازمان تأمین اجتماعی (چند بار در سال) - عدم جبران خسارت وارده به کارفرما در صورت اثبات قصور از سوی سازمان تأمین اجتماعی و پذیرش بی‌قیدوشرط گزارش بازرسان توسط سازمان - بی‌توجهی بازرسان کارگزاری‌ها به توضیحات و اسناد ارائه شده بنگاه اقتصادی
عدم وحدت رویه و کم‌توجهی شعب سازمان به آرای هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر و آرای دیوان عدالت اداری	- عدم تمکین برخی شعب تأمین اجتماعی به آرای دیوان عدالت اداری - طولانی شدن فرایند رسیدگی به پرونده‌ها در هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر - رسیدگی به پرونده‌های شکایت کارفرما از تأمین اجتماعی توسط خود سازمان تأمین اجتماعی در هیئت‌های حل اختلاف - عدم تمکین یا تفسیر مضیق شعب سازمان از آرای هیئت‌های تجدیدنظر به زیان کارفرمایان - رفتار ناپسند به حضور وکیل یا نماینده بنگاه اقتصادی و بی‌توجهی به توضیحات ارائه شده نماینده بنگاه
ضعف در ساختارهای حقوقی، مالی و اداری فرایند صدور مقاصحاسب	- منوط بودن صدور و تمدید کارت بازرگانی به دریافت مقاصحاسب بیمه مطابق ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی که زمینه حسابرسی خارج از قاعده را برای سال‌های گذشته برای سازمان فراهم و همچنین فعالان کسب‌وکار را با مشکل در فعالیت اقتصادی مواجه می‌سازد - ضعف وحدت رویه محاسبه ضریب حق بیمه توسط شعب سازمان - عدم پذیرش لیست بیمه شرکت‌ها (به دلیل مسدود شدن حساب کاربری ناشی از عدم پرداخت به موقع مطالبات سازمان) از جانب سازمان و در نتیجه مشکلات زیادی که در زمینه خدمات تأمین اجتماعی برای کارکنان ایجاد می‌شود - پیچیدگی و عدم شفافیت بخشنامه‌های سازمان تأمین اجتماعی درخصوص صدور مقاصحاسب - اعمال سلیقه‌های فردی در محاسبه جرائم پیمانکاری - اخذ تعهد بازرسی ۱۰ ساله از کارفرما در قبال صدور مقاصحاسب - طولانی و زمان‌بر بودن فرایند صدور مقاصحاسب - مشکلات مربوط به سیستم مکانیزه سازمان تأمین اجتماعی و عدم ارتباط الکترونیک دستگاه‌ها با یکدیگر درباره صدور مقاصحاسب - اعمال ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی برای قراردادهای پیمانکاری تک‌نفره - از بین رفتن سوابق بیمه‌ای اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌ها به دلیل طولانی شدن فرایند جمع سوابق آنان توسط سازمان تأمین اجتماعی و انعقاد قراردادهای کارفرمایی

مهمترین عوامل بروز مشکلات:

بنا به بررسی‌های صورت گرفته مهمترین عوامل اساسی که موجب بروز مشکل در تعامل کسب و کارها با سازمان تأمین اجتماعی شده‌اند عبارتند از:

- با توجه به ذی‌نفع بودن این سازمان تأمین اجتماعی همواره غلبه نگاه درآمدزایی سریع به جای ایجاد فضای تعامل در قالب شرکای اجتماعی موجب شده است آسیب‌های جدی به بنگاه‌های اقتصادی وارد شود.
- منوط کردن شیوه وصول حق بیمه به بخشنامه‌های سازمان تأمین اجتماعی و در تعیین نحوه و فرایند وصول حق بیمه و حتی تعیین نرخ بیمه‌های پرداختی که اعمال می‌شود به جای توجه به اصل قانون تأمین اجتماعی
- صدور بخشنامه‌های متعدد توسط سازمان تأمین اجتماعی و عدم شناخت آنها برای کارفرمایان و کسب و کارها

- ساز و کار ناعادلانه برای شناسایی حق بیمه و تعیین ضرایب علی‌الراس (حق بیمه قرارداد) قانون گذار که هدف از آن اطمینان از بیمه شدن همه کارگران که مشغول به کار هستند یاد شده است.
- قائم به شخص بودن وصول حق بیمه و نقش همزمان سازمان تامین اجتماعی به عنوان ذی‌نفع وصول منابع و مجری: اختیارات بیش از حد بازرس و کارمند شعبه برای تعیین ضریب حق بیمه یکی از معضلات مهمی است که کسب و کارها با آن مواجه‌اند.
- نقش موثر سازمان تامین اجتماعی در فرآیند رسیدگی به شکایات و اجرای احکام همزمان با جایگاه سازمان به عنوان مجری: در صورتی که کارفرما به میزان حق بیمه و خسارت تاخیر تعیین شده از طرف سازمان تامین اجتماعی معترض باشد می‌تواند اعتراض خود را به سازمان تسلیم نماید. سازمان مکلف است پس از دریافت، آن را در هیئت بدوی تشخیص مطالبات مطرح نماید. در هیئت بدوی از ۴ نفر حاضر در جلسه ۲ نفر به طور مستقیم و غیرمستقیم مرتبط با سازمان تامین اجتماعی هستند. در هیئت تجدید نظر نیز با توجه به ترکیب اعضاء؛ از ۵ نفر، ۳ نفر به صورت مستقیم و غیرمستقیم مرتبط با سازمان تامین اجتماعی هستند. حال با توجه به موارد ذکر شده در هیئت بدوی و تجدید نظر حق با سازمان تامین اجتماعی خواهد بود. به عبارت بهتر، سازمان به عنوان مجری اخذ بیمه، که طرف شکایت می‌باشد در ترکیب اعضای این دو هیئت که نقش داور را برعهده دارند نقش موثری دارد.
- طراحی نامناسب فرآیند دادرسی مربوط به داور و اجرای احکام توسط سازمان تامین اجتماعی و نبود ناظر بر عملکرد سازمان در این حوزه.
- عدم قطعیت ناشی از رسیدگی به دفاتر سال‌های گذشته (مرور زمان): ماده ۴۷ قانون تامین اجتماعی به مسئله حسابرسی از دفتر و اسناد کارفرما اختصاص دارد. این حسابرسی‌ها و زمان‌بندی فاقد هرگونه قاعده و اصول بوده و عملاً در هر زمانی که سازمان بخواهد انجام می‌شود.
- زمان‌بر بودن و بهره‌وری پایین فرآیند احقاق حق بیمه کارگران بیمه نشده و اثر مخرب آن بر فضای کسب و کار و نگرانی از احقاق حق کارگران بیمه نشده

راهکارهای پیشنهادی

عدم رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی عامل اصلی عدم رعایت حقوق ذی‌نفعان و شرکای اجتماعی سازمان محسوب می‌شود. طبیعتاً در راستای پیروی از رویکرد سه‌جانبه‌گرایی باید انتظار داشت که شرکا در بزنگاه‌های مختلف ازجمله تدوین بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها مشارکت داشته باشند. ترکیب ناموزون اعضای هیئت بدوی و تجدیدنظر در مواد (۴۲ تا ۴۵) قانون تامین اجتماعی یکی از مصادیق دیگر عدم رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی است. البته نباید از نظر دور داشت که عوامل کلیدی دیگری نظیر عدم تحقق کامل نظام چندلایه تامین اجتماعی در کشور، عدم اصلاح قوانین مربوط به بازنشستگی‌های زودرس، تحمیل تعهدات خارج از اصول بیمه‌ای بر سازمان نظیر همسان‌سازی حقوق بازنشستگان، عدم ایفای تعهدات یا تأدیه بدهی‌های دولت و ... که

به تشدید کسری منابع سازمان منجر شده است بر سخت‌گیری سازمان در قبال کسب‌وکارهای اقتصادی در زمینه وصول حق بیمه مؤثر بوده‌اند. بنابراین علاوه بر تقویت و بهبود ساختارهای حقوقی، اداری و مالی سازمان، اعمال برخی اصلاحات ساختاری و پارامتریک در تأمین اجتماعی و ایفای به‌موقع تعهدات و تأدیه بدهی‌های دولت نیز در این زمینه مؤثر است. علیرغم وجود مشکلات استقرار سیستم‌های تلفیقی (وصول یکپارچه بیمه و مالیات)، ایجاد زیرساخت‌های فناوری برای بارگذاری اطلاعات قراردادهای پیمان قبل از انعقاد قرارداد نهایی با پیمانکار و دسترسی سازمان تأمین اجتماعی به برخی اطلاعات سازمان مالیاتی کشور در مورد قراردادهای پیمان نیز می‌تواند علاوه بر کاهش فرار بیمه‌ای به شفافیت در اطلاعات و رفع مشکلات سازمان در وصول حق بیمه کمک شایان توجهی کند.

نتیجه‌گیری

براساس بررسی‌های صورت گرفته، فرایندهای سازمان تأمین اجتماعی برای اخذ وصول حق بیمه از فعالان کسب و کار، کارفرمایان و پیمانکاران، دارای ضعف‌های جدی است و ادامه این وضعیت نه‌تنها فعالیت‌های اقتصادی و فضای کسب و کار را تهدید می‌کند، بلکه در میان‌مدت و بلندمدت بر منابع سازمان نیز تأثیرگذار است. این وضعیت هم فضای کسب و کار و هم سازمان تأمین اجتماعی کشور را تحت تأثیر قرار داده است. این در حالی است که اولاً سازمان تأمین اجتماعی وظیفه مهمی در سهولت فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی کشور دارد و ثانیاً موفقیت و کامیابی آن بیش از همه در گرو رعایت اصل سه‌جانبه‌گرایی است که از یک‌سو منابع سازمان و از سوی دیگر تعدیل مصارف آن، وابسته به رعایت این اصل است. دخیل شدن ذی‌نفعان در تصمیم‌گیری‌ها و ضوابط می‌تواند ساز و کارهای معیوب موجود را تا حدی بهبود بخشد. چالش‌های موجود در کشور نیازمند اصلاحات لازم در فرایندها و ساختارهای حقوقی، اداری و مالی سازمان تأمین اجتماعی است تا به تسهیل فضای کسب و کار منتهی شود. در صورت عدم تسهیل فرایندها و رفع تعارض‌های بین بخش خصوصی و سازمان تأمین اجتماعی می‌تواند تبدیل به بازی باخت-باخت برای هر دو بازیگر اصلی (دولت و مردم) شود.

البته باید توجه داشت که تأثیرات مشکلات اقتصادی بر منابع سازمان بسیار واضح است اما مجامع کارفرمایی نیز بر این موضوع تأکید دارند که برای عبور از بحران‌ها و جبران کمبودهای مالی لازم است تا فضای کسب و کار و تولید در حوزه فعالیت‌های این سازمان به‌نحوی مدیریت و تسهیل شود تا منافع حاصل از افزایش سرمایه‌گذاری و ارزش افزوده حاصل از فعالیت‌های سالم اقتصادی موجب رونق اقتصاد و منتفع شدن همه ذی‌نفعان و بازیگران این عرصه از جمله سازمان تأمین اجتماعی شود. مجامع کارفرمایی بر این عقیده‌اند که سازمان تأمین اجتماعی برای کاهش مسائل و کمبودهای مالی خود نباید به افزایش فشار بر کارفرمایانی متوسل شود که خود در معضلات اقتصادی گرفتارند و هر روز بر مشکلات و موانع آنان افزوده می‌شود. به تعبیر فرانسویس فوکویاما در کتاب نظم و زوال سیاسی، فشار بر فعالان کسب‌وکار؛ «کشتن مرغ تخم طلاست» و در این صورت همه زیان خواهند کرد، زیرا دیگر نه کارفرما و بیمه‌شده‌ای خواهد بود و نه شغل و کار و کسبی که بتوان از او بیمه و مالیات گرفت. انجام اصلاحات ساختاری و نهادی در سازمان تأمین اجتماعی با شنیدن صدای ذی‌نفعان و مشارکت آنان می‌تواند راه‌حل مؤثرتر

و سازنده‌تری باشد. اگرچه سازمان تأمین اجتماعی همواره تسهیل فضای کسب‌وکار و شنیدن صدای کارفرمایان را طی سال‌های اخیر از طریق برگزاری نشست‌های مشترک با اتاق بازرگانی ایران و سایر مؤسسه‌ها و نهادهای غیردولتی که از کارفرمایان و صاحبان کسب‌وکار نمایندگی می‌کنند، در دستور کار داشته است اما هنوز برخی مشکلات به قوت خود باقی است و صاحبان کسب‌وکار این مسائل را به‌عنوان موانع پیش‌روی خود درخصوص مسائل مرتبط با سازمان تأمین اجتماعی در حوزه کسب‌وکار قلمداد می‌کنند.

فهرست منابع:

- تاج مزینانی، علی‌اکبر، غلامرضا غفاری و یاسر باقری (۱۳۹۶). «کنشگران کلیدی میدان تأمین اجتماعی»، نشریه علوم اجتماعی، ش ۷۹.
- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸/۰۸/۲۴ مجلس خبرگان قانون اساسی
- قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ مجلس ملی و الحاقات و اصلاحات آن
- مالکی، محمدرضا و باقری، یاسر (۱۴۰۳)، سازمان تأمین اجتماعی و چالش‌های فعالان کسب و کار، فصلنامه علمی مجلس و راهبرد، دوره ۳۱، شماره ۱۱۸، صص ۱۲۲ - ۸۷
- صورتجلسات نشست‌های مربوط به تشکل‌ها، مدیران صنعت و کارشناسان بنگاه‌های اقتصادی

معرفی گروه کارشناسی تدوین گزارش:

- یعقوب نماینده، مشاور انجمن مدیران صنایع و دبیر کمیته روابط کار و تامین اجتماعی
- خانم حسینی
- خانم کمالی
- صادقی
- خانم پرستو طورانی (انجمن صنایع نساجی)
- آقای سیروس شاهی (شرکت نفت پارس)
- خانم فوزیه صباح (انجمن صنایع رنگ و رزین)
- خانم پرستو طورانی (انجمن صنایع نساجی)
- آقای براتی معاون برنامه ریزی، اجرا و روابط عمومی انجمن صنایع لوازم خانگی
- آقایان داودآبادی، شیخی، ولی پور (هلدینگ بوتان)